

Nr 408.

Av herrar **Cassel** och **Munktell**, om ökat anslag till Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.

År 1949 inrättades statens trafiksäkerhetsråd. Dess uppgift är att själv bedriva och att jämsides därmed stimulera lämpliga forskningsorgan och forskare till undersökningsverksamhet inom trafiksäkerhetsfältet. Denna undersökningsverksamhet avser närmast att söka klarlägga orsakerna till trafikolyckorna och föreslå åtgärder, ägnade att förhindra nya olyckors inträffande. Rådet skall vidare bland annat fungera som rådgivningsorgan åt myndigheter och organisationer och därjämte följa med och draga lärdomar av vad som händer och sker i fråga om trafiksäkerhet i utlandet.

Rådet, som består av nio ledamöter, har till sitt förfogande ett kansli, bestående av tre personer. Av dessa är en registrator och maskinskriverska. Då rådet kan sägas vara ett litet verk för sig, har det att handlägga åtskilliga ärenden av administrativ natur. Därjämte anlitas rådet som remissinstans. Dessa uppgifter taga naturligt nog i anspråk en god del av den befintliga arbetsstyrkan. Rådets kansli kan således icke ostörd ägna sig åt undersökningsarbete.

Till sitt förfogande för egen forskning och för bidrag till forskning vid lämpliga vetenskapliga institutioner eller av lämpliga forskare har rådet för innevarande budgetår ett belopp av sammanlagt 70 000 kronor. Det första verksamhetsåret hade rådet inga pengar alls anvisade till forskning. För det andra året beviljade riksdagen rådet 50 000 kronor till sådant ändamål. Samma belopp var tillgängligt under det tredje verksamhetsåret — budgetåret 1951/52. Följande budgetår — 1952/53 — höjdes beloppet till det nuvarande, 70 000 kronor. I sina petita för budgetåret 1954/55 begärde trafiksäkerhetsrådet ytterligare 14 000 kronor för forskningsändamål. Rådets framställning såvitt avser dessa 14 000 kronor har kommunikationsministern, som framgår av nu föreliggande statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkten 30), icke ansett sig kunna tillstyrka.

Under de hittills tilländagångna budgetåren har rådet sålunda haft till förfogande för forskning sammanlagt 170 000 kronor. Av detta belopp ha endast två undersökningar tagit i anspråk den väsentligaste delen — i runt tal 125 000 kronor. Dessa undersökningar avse dels hastighetsstudier vid statens väginstitut och dels undersökningar vid Stockholms högskolas institut för praktisk psykologi för utrönande av trötthetsfaktorernas betydelse vid uppkomsten av trafikolyckor. Dessa undersökningar äro av stort värde, och kostnaderna för dem synas vara väl utlagda pengar. De utförda hastig-

hetsstudierna utgöra ett betydelsefullt underlag för det av landshövdingen Mossberg i dagarna framlagda förslaget till förstärkt trafikövervakning m. m. Trötthetsundersökningen kommer säkerligen att klarlägga de för närvarande starkt underskattade risker en motorfordonsförare tager, då han uttröttad sätter sig upp och kör eller då han kör längre sträckor än hans kondition berättigar honom till.

För övriga medel, som hittills varit tillgängliga för rådet, ha inga större undersökningar kunnat genomföras. Rådet har emellertid bland annat kunnat utföra en undersökning om motorfordonsförarens beteende vid ljus- och ljudsignalbevakade järnvägs korsningar och vidare igångsätta en annan enligt vår mening betydelsefull undersökning rörande orsakerna till barnolyckor i trafiken. Ytterligare en intressant undersökning som påbörjats är den, som avser att bland annat få besked om vad det är för personer i vårt land som ha körkort och vilka som med hänsyn till ålder, kön, yrke etc. äro inblandade i trafikolyckor av skilda slag.

Som komplement till sina anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 föredde rådet enligt upplysning därifrån en plan för sin forskningsverksamhet under nämnda budgetår. I denna plan ingå först och främst undersökningar, som redan påbörjats eller väntas bli påbörjade under innevarande budgetår. Vidare finnas i planen andra undersökningar, som voro avsedda att påbörjas nästkommande budgetår. Samtliga i planen upptagna undersökningar avse problem, vilkas lösning måste vara av stor betydelse i arbetet för att åstadkomma en ökad trafiksäkerhet. Sålunda har bland annat upptagits utforskandet av problemet om olycksfallsdisponerade personers (de s. k. olycksfåglarnas) förekomst i trafiken, studier i frågan om behovet av s. k. konditionsundersökningar beträffande körkortsinnehavare, studier rörande omkörningsproblemet och undersökning om motorfordonens broms- och färdanordningar.

Den kostnadsram, inom vilken trafiksäkerhetsrådet hållit sitt forskningsprogram för nästkommande budgetår, är i sanning blygsam i förhållande till de väldiga kostnader trafikolyckorna årligen åsamka vårt land. Dessa kostnader uppskattades för någon tid sedan av Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande till 300 miljoner kronor. Om dessa kostnader kunde sänkas med endast några procent, skulle den härigenom uppkomna vinsten väl motivera utgifter till betydligt större belopp än som för närvarande satsas för att höja trafiksäkerheten.

Trafiksäkerhetsforskningen är praktiskt taget ny i vårt land. Trafikolyckorna äro däremot sedan åtskilliga år en vanlig företeelse och de synas öka oroande snabbt. Statsmakterna samt de myndigheter och övriga organ, som syssla med och svara för trafiksäkerheten, äro överens om, att krafttag måste till för att få till stånd en bättre ordning på våra vägar och gator. Ju längre det dröjer, innan vi fått klarhet rörande trafikolyckornas orsaker

och om de åtgärder som skola vidtagas för att förhindra nya olyckors uppkomst, desto flera människoliv, desto mera lidande och större materialskador måste vi räkna med. Det står enligt vår mening klart, att statsmakterna, när de nu inrättat organet för trafiksäkerhetsforskning, också böra förse det med tillräckliga medel. Trafiksäkerhetsrådets framställning om höjt belopp för sådan forskning bör bifallas.

Sammanfattningsvis få vi framhålla.

Trafiksäkerhetsrådet, som för innevarande budgetår har 70 000 kronor tillgängliga för trafiksäkerhetsforskning, har framlagt en plan för sådan forskning för budgetåret 1954/55 med en kostnadsberäkning, som slutar på 84 000 kronor. På grundval av denna plan har rådet för det nämnda budgetåret begärt, att forskningsmedlen måtte ökas med 14 000 kronor. Med hänsyn till dagens trafiksäkerhetssituation och till de risker för en ytterligare försämring av situationen, som vi löpa om icke effektiva motåtgärder snabbt sättas in, anse vi trafiksäkerhetsrådets framställning högst motive-rad. Rådets anslagsäskanden böra vid sådant förhållande till alla delar bifallas.

Med stöd av det anförda hemställa vi,

att riksdagen ville till Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 175 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Stockholm den 27 januari 1954.

Leif Cassel.

Henrik Munktel.